

Задорожний З.-М. В.

д.е.н, професор, проректор з наукової роботи
Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль
E-mail: zadoroznuy.zenoviy@gmail.com

Аверкин Я.Ф.

аспірант кафедри обліку у виробничій сфері
Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль
E-mail: yakiv.averkyn@gmail.com

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК : ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРИНЦИПИ

Анотація. У статті розкрито сутність та особливості управлінського обліку. Доведено, що цей облік є самостійним видом бухгалтерського обліку підприємства, що забезпечує інформаційну підтримку системи управління підприємницькою діяльністю. Представлено авторське визначення управлінського обліку. Управлінський облік з позиції авторів є інтегрованою системою збору, обробки та передачі інформації внутрішнім користувачам щодо доходів і витрат підприємств з метою забезпечення ефективного управління собівартістю та отримання позитивного фінансового результату. На підставі проведеного дослідження щодо виокремлення підходів до управлінського обліку зроблено висновок про те, що найбільш поширеними його ключовими ознаками є облік витрат і доходів, статистичний і бухгалтерський облік, облік і управління собівартістю, систематизація та аналіз даних.

В статті узагальнено підходи до формування принципів управлінського обліку. Здійснено аналіз принципів цього обліку, які наводять вітчизняні та зарубіжні науковці. Особливу увагу приділено міжнародним принципам управлінського обліку, запропонованими двома найбільшими організаціями у сфері обліку та управління СІМА і АІСРА.

Таким чином було опубліковано документ, в якому були представлені 4 основні принципи управлінського обліку: комунікація – ключовий компонент успіху, використання релевантної інформації; аналіз впливу різних чинників на вартість компанії, управління, засноване на довірі.

Узагальнено спеціальні принципи управлінського обліку, а також їх доповнено новими, а саме принципом прогностичності та моделювання,

принципом стійкості, принципом безпеки та принципом етичності.

Ключові слова: управлінський облік, принцип, ефективність, ключова визначальна характеристика.

Формул: 0; рис. 0; табл.: 2; бібл.: 19.

Zadoroznuy Z.-M. B. V.

Doctor of Economic science, professor, vice-rector

Ternopil national economic university, Ternopil

E-mail: zadoroznuy.zenoviy@gmail.com

Averkyn Ya. F.

PhD Student

Ternopil national economic university, Ternopil

E-mail: yakiv.averkyn@gmail.com

MANAGERIAL ACCOUNTING : PECULIARITIES AND PRINCIPLES

Abstract. The article reveals the essence and features of managerial accounting. The author's definition of managerial accounting is presented. Based on the conducted research on the separation of approaches to management accounting, it was concluded that the most common of its key features are accounting for costs and incomes, statistical and accounting, accounting and cost management, systematization and data analysis. The actual vision of the principle is revealed, through the prism of the basic position, which serves to formulate a statement in accordance with which the functioning of a certain system must be ensured. The authors point out that management accounting is an integrated system for collecting, processing and communicating information to internal users on the revenue and expenditure of enterprises in order to ensure effective cost management and obtain a positive financial result.

The approaches to the formation of the principles of managerial accounting are generalized in the paper. An analysis of the domestic and foreign scholars' principles of this accounting are presented. Particular attention is paid to the international principles of managerial accounting proposed by the two largest organizations in the field of accounting and management of CIMA and AICPA.

Thus, a document which include four basic (communication is a key component of success, the use of relevant information; analysis of the influence of various factors on the value of the company, management based on trust) principles

of managerial accounting was published.

General principles of management accounting are summarized, as well as new ones, namely the principle of predictability and modeling, the principle of stability, the principle of safety and the principle of ethics.

Key words: managerial accounting, principle, efficiency, key defining characteristic.

Formulas: 0; fig.: 0; tabl.: 2; bibl.: 19.

Задорожный З.-М. В.

д.э.н, профессор, проректор с научной работы

Тернопольский национальный экономический университет, г. Тернополь

E-mail: zadoroznuy.zenoviy@gmail.com

Аверкин Я.Ф.

аспирант кафедры учета в производственной деятельности

Тернопольский национальный экономический университет, г. Тернополь

E-mail: yakiv.averkyn@gmail.com

УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ УЧЕТ: ОСОБЕННОСТИ И ПРИНЦИПЫ

Аннотация. В статье раскрыта сущность и особенности управленческого учета. Представлено авторское определение управленческого учета. Раскрыто собственное видение принципа через призму основополагающего положения, которое служит основанием для формирования утверждения в соответствии с которым должно обеспечиваться функционирование определенной системы. Управленческий учет с позиции авторов является интегрированной системой сбора, обработки и передачи информации внутренним пользователям по доходам и расходам предприятий с целью обеспечения эффективного управления себестоимостью и получения положительного финансового результата. В статье обобщены подходы к формированию специальных принципов управленческого учета, а также дополнено их новыми, а именно принципом прогнозируемости и моделирования, принципом устойчивости, принципом безопасности и принципом этичности.

Ключевые слова: управленческий учет, принцип, эффективность, ключевая определяющая характеристика.

Формул: 0; рис. 0; табл.: 2; bibl.: 19.

Вступ. Управлінський облік є самостійним видом бухгалтерського обліку підприємства, що забезпечує інформаційну підтримку системи управління підприємницькою діяльністю. Проблема впровадження цього обліку на підприємстві у сучасний період набуває особливої актуальності як для науковців, так і для практиків. За існуючих умов, дедалі більше керівників усвідомлюють необхідність створення на своїх підприємствах системи управлінського обліку (СУО) та звітності. З посиленням конкуренції та зростанням нестабільності зовнішнього бізнес-середовища менеджмент підприємств чимраз частіше приділяє пильну увагу внутрішнім резервам підвищення ефективності господарської діяльності. Чільне місце у пошуку таких резервів займає управлінський облік. Тому актуальним видається дослідження його сутності та принципів з метою виявлення резервів підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Дослідженню особливостей та принципів управлінського обліку присвячено праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, серед них Д. Апельбаум, І. Білоусова, С.А. Батлер, О. Бородкін, Ф.Бутинець, М. Васархелий, Д. Гхош, А. Золотухіна, С. Голов, К. Друрі, А. Коган, Л. Нападовська, Г. Спрінкл, О. Фоміна, В. Чая, М. Чумаченко, З. Ян та інші. Аналіз наукових поглядів названих вчених засвідчив, що нині відсутній єдиний підхід щодо сутності управлінського обліку, його визначальних характеристик, предмету та принципів організацій. Мета статті полягає у розкритті особливостей та принципів управлінського обліку як основи його теорії та методології й аналізу впливу означеного обліку на ефективність діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день в науковій літературі немає єдиного підходу до розуміння сутності управлінського обліку, що ускладнює реалізацію принципів та функцій останнього. Відтак, наше дослідження спрямоване на визначення ключових ознак управлінського обліку для формування авторського визначення його сутності. Змістові визначальні характеристики категорії управлінського обліку, які виокремлено на підставі

аналізу наукових праць вітчизняних та зарубіжних науковців представлено у табл.1.

Таблиця 1

Змістові визначальні характеристики категорії «управлінський облік»

Автори	Ключові ознаки управлінського обліку			
	Облік витрат і доходів	Статистичний і бухгалтерський облік	Облік і управління собівартістю	Систематизація та аналіз даних
Білоусова І. [1]	+			
Бородкін О. [2]		+		
Бутинець Ф. [3]	+		+	+
Голов С., Єфименко В. [4]				+
Друрі К. [5]	+		+	
Сопко В. [6]	+	+		
Карпова Т. [7]	+			
Хорнгрен Ч., Фостер Дж. [8]				+
Чумаченко М. [9]			+	
Энтони Р., Ріс Дж. [10]				+
Чернеченський Л., Осадча Г. [11]				+
Апельбаум Д., Коган А., Васархелій М., Ян З. [17]				+
Батлер С.А., Гхош Д. [18]				+
Спрінкл Г. [19]				+

Джерело: складено авторами на основі [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 19].

На основі проведеного дослідження щодо виокремлення підходів до управлінського обліку можна зробити висновок про те, що найбільш поширеними його ключовими ознаками є облік витрат і доходів, статистичний і бухгалтерський облік, облік і управління собівартістю, систематизація та аналіз даних. Ключову ознаку «облік доходів і витрат» виокремлюють такі вчені як, Білоусова І.А. [1], Бутинець Ф.Ф. [3], Друрі К. [5], Сопко В.В. [6], Карпова Т.П. [7] З нашої позиції, така ключова ознака є визначальною, оскільки в управлінському обліку необхідно чітко формувати доходи і витрати підприємства в їх аналітичному розрізі для визначення фінансового результату.

Варто зазначити, що підґрунтям управлінського обліку є статистичний і бухгалтерський облік, про що власне свідчать праці таких вчених як Бородкін О.С. [2], Сопко В.В. [6] Тобто відбувається подальше поглиблення, деталізація даних бухгалтерського фінансового обліку в частині витрат і

доходів діяльності підприємства й надання повної інформації щодо витрат, доходів та фінансових результатів в їх аналітичному розрізі з метою управління.

Низка вчених таких, як Бутинець Ф.Ф. [3], Друрі К. [45], Чумаченко М.Г. [9] виокремлюють таку ключову ознаку управлінського обліку як «облік і управління собівартістю». Варто зазначити, що для підвищення ефективності управлінської діяльності необхідно здійснювати контроль за собівартістю продукції, а тому, така ознака є важливою.

Управлінський облік потрактовують через призму систематизації й аналізу даних (Голов С.Ф., Єфименко В.І. [4], Карпова Т. П. [7], Ентоні Р. [10], Чернеченський Л. М., Осадча Г.Г. [11], Апельбаум Д., Коган А., Васархелий М., Ян З. [17], Батлер С.А., Гхош Д. [18], Спрінкл Г. [19]), вважаючи його системою підготовки і економічної інтерпретації інформації для формування стратегічних рішень.

На нашу думку, управлінський облік – це інтегрована система збору, обробки та передачі інформації внутрішнім користувачам щодо доходів і витрат підприємств з метою забезпечення ефективного управління собівартістю та отримання позитивного фінансового результату.

Управлінський облік за твердженням переважної більшості вчених повинен базуватися на визначених принципах. Варто відміти той факт, що значна когорта вчених підходять до формулювання принципів управлінського обліку залежно від специфіки діяльності кожного підприємства чи конкретної ділянки управління, що впливає на особливості побудови цього обліку. Загалом, поняття «принцип» (від лат. *principium* – початок, основа) означає основне вихідне положення будь-якої теорії, вчення, науки, світосприйняття, політичної організації тощо [12]. На нашу думку, принцип – це засадниче положення, яке слугує основою для формування твердження відповідно до якого повинно забезпечуватися функціонування визначеної системи.

Варто зазначити, що вчені поділяють принципи управлінського обліку на базові (загальні) та спеціальні. Базові принципи формуються на основі

колективної думки науковців, практиків, інших фахівців певної галузі знань. Це потребує всебічного вивчення різних точок зору щодо визначення складу та змісту принципів управлінського обліку.

Так, В.Т. Чая та А.Д. Золотухіна принципи управлінського обліку не зводять лише до принципів загальнобухгалтерських та притаманних лише управлінському обліку, оскільки система управлінського обліку тісно пов'язана з іншими економічними дисциплінами. На думку цих вчених, до принципів управлінського обліку відносяться:

- загальнонаукові принципи: наукової обґрунтованості, доцільності, системності;
- загальноекономічні принципи: принцип безперервної діяльності підприємства, періодичності формування інформації;
- бухгалтерські принципи: принцип нарахування, принцип консерватизму, автономності;
- специфічні принципи: принцип єдиних калькуляційних одиниць, бюджетного управління, підзвітності центрів відповідальності, можливості управління господарськими ризиками [13, с. 12].

Перелік принципів, які мають відношення до різних концепцій управлінського обліку, О.С. Красова згрупувала наступним чином:

1. Принципи, обумовлені вимогами бухгалтерського обліку, визначають основні методологічні підходи до визначення суті управлінського обліку.
2. Принципи, що формують склад і процедури ведення управлінського обліку, визначають перелік об'єктів спостереження, їх класифікаційні характеристики і одиниці виміру, включаючи інформацію нефінансового характеру, процедури моніторингу господарських операцій, що здійснюються на підприємстві, в реальному масштабі часу, перелік показників внутрішньої звітності за короткі проміжки часу.
3. Принципи, що визначають напрями і способи обліку в конкретних ситуаціях управління господарським процесом, орієнтують систему управлінського обліку на використання специфічних прийомів узагальнення

інформації з метою обґрунтування управлінських рішень. До таких принципів відносяться: періодичність господарського циклу, облік витрат за процесами діяльності, відповідність доходів і витрат, оцінка результатів діяльності структурних підрозділів [14].

Варто зазначити, прийняття дієвих рішень в управлінському обліку залежить від наявності універсальних принципів. Саме з цією метою дві найбільші організації в сфері управління і обліку СІМА і АІСРА об'єдналися з метою представлення компаніям всього світу, універсальних принципів управлінського обліку. СІМА і АІСРА опублікували документ, в якому були представлені 4 основні принципи управлінського обліку:

- комунікація – ключовий компонент успіху. Добре налагоджений управлінський облік починається із спілкування і ним же завершується, дозволяючи керівникам на основі розрізнених даних отримати цілісну картину;

- використання релевантної інформації. Одне з ключових завдань управлінського обліку – своєчасне забезпечення керівництва необхідною інформацією. Виявлення, збір, перевірка, підготовка і зберігання актуальних даних можливі за умови правильного розуміння запитів користувачів;

- аналіз впливу різних чинників на вартість компанії. Сильну структуру управлінського обліку відрізняє здатність перетворювати інформацію на конкретні висновки шляхом прогнозування наслідків змодельованих сценаріїв;

- управління, засноване на довірі. Необхідне активне управління стосунками і ресурсами для забезпечення безпеки фінансових і нефінансових активів, репутації і ціни компанії [15].

Перераховані основні принципи утворюють повний і досить логічний набір моделей побудови системи управлінського обліку. На основі вивчення результатів досліджень щодо принципів управлінського обліку, які виділялися вченими, узагальнено специфічні принципи управлінського обліку (табл. 2).

Спеціальні принципи управлінського обліку

Принцип	Зміст принципу
Принцип методологічної незалежності	означає, що кожне підприємство встановлює свої правила організації, методології ведення управлінського обліку.
Принцип орієнтації на досягнення стратегічних цілей підприємства	означає, що приймаючи рішення на будь-якому рівні й обираючи найоптимальніше з них, слід пріоритетними рахувати інтереси підприємства загалом.
Принцип оцінки результатів діяльності структурних підрозділів підприємства	передбачає визначення тенденцій і перспектив кожного підрозділу у формуванні прибутку підприємства, від виробництва до реалізації продукції.
Принцип результативності	означає, що при здійсненні будь-яких видів діяльності слід постійно співставляти витрати, понесені в результаті діяльності, з отриманим результатом; при цьому результат повинен перевищувати витрати.
Принцип відповідальності	означає, що за величину витрат і результатів відповідальність несе конкретна особа, яка їх контролює.
Принцип багатоваріантності рішень	означає, що при підготовці інформації слід враховувати всі варіанти, однак обирати найоптимальніший з метою прийняття управлінських.
Принцип комплексності	передбачає разову фіксацію даних у первинних документах або виробничих розрахунках і багаторазове використання в усіх видах управлінської діяльності.
Принцип бюджетного методу управління	є інструментом планування, контролю та регулювання і передбачає бюджетування виробництва, реалізації та фінансування підрозділів, а також підприємства загалом.
Принцип залежності	полягає в тому, що до різних альтернативних рішень відносять тільки ті витрати, які залежатимуть від майбутнього вибору.
Принцип причинності	до собівартості продукції слід відносити тільки ті витрати, які виникли внаслідок виробництва даної продукції.
Принцип взаємозв'язку	управлінський облік включає не лише облік витрат, але й планування, контроль, аналіз, регулювання; всі ці функції реалізуються одночасно, в комплексі та взаємозв'язку.
Принцип «різна собівартість для різних цілей»	для прийняття конкретних управлінських рішень, використовується різна інформація для формування собівартості, саме тому і вартісний розмір собівартості буде різний.
Принцип економічності	означає, що витрати на створення системи управлінського обліку не повинні перевищувати отриману вигоду від її використання
Принцип співвідношення облікової інформації з відповідним рівнем управлінського рішення	система управлінського обліку повинна будуватися з урахуванням особливостей діючої системи управління.
Принцип відповідності методів і процедур управлінського обліку ключовим цілям та завданням управління	вибір методів та процедур, а також форм і способів ведення управлінського обліку має здійснюватися з урахуванням особливостей зовнішніх та внутрішніх умов.
Принцип єдності обліково-аналітичного простору прийняття управлінських рішень	системою управлінського обліку використовуються не лише традиційні методи обліку й аналізу, але й методи суміжних наук.

Джерело: складено авторами на основі [12, 16]

Окреслені вченими принципи формують визначену структуру, яку варто використовувати під час організації та ведення управлінського обліку, що визначає, на яких аспектах обліку необхідно зосереджувати увагу і в якому напрямі фінансові фахівці повинні зростати, щоб мати можливість впливати на розвиток бізнесу.

Однак, варто зазначити, що необхідно доповнити існуючі спеціальні принципи наступними: принципом прогностичності та моделювання, принципом стійкості, принципом безпеки та принципом етичності.

Відповідно до принципу прогностичності та моделювання повинні розроблятися моделі оптимізації витрат для формування прогнозів обсягів виробництва та реалізації продукції з урахуванням можливих ризиків.

Згідно з принципом стійкості управлінський облік повинен передбачати заходи для забезпечення темпів зростання прибутків підприємства з одночасним зменшенням витрат виробництва.

Принцип безпеки повинен регламентувати визначену діяльність щодо пошуку та створення відповідних резервів попередження, запобігання, уникнення та ліквідації можливих ризиків в управлінській системі підприємства під час інтерпретації та передачі інформації.

Принцип етичності. Згідно із запропонованим принципом необхідно забезпечувати виконання спеціалістами з управлінського обліку нормативних вимог щодо чесності, об'єктивності та критичності під час прийняття управлінських рішень.

Висновки. На основі проведеного дослідження встановлено:

- 1) управлінський облік – це інтегрована система збору, обробки та передачі інформації внутрішнім користувачам з обліку доходів і витрат підприємств з метою забезпечення ефективного управління собівартістю та отримання позитивного фінансового результату;
- 2) для забезпечення ефективного ведення господарської діяльності підприємств необхідно враховувати засадничі принципи (положення), які слугують основою для формування твердження відповідно до якого повинно забезпечуватися

функціонування управлінського обліку;

3) на основі існуючих підходів до формування принципів управлінського обліку його спеціальні принципи доцільно доповнити такими: принципом прогностичності та моделювання, принципом стійкості, принципом безпеки та принципом етичності.

Запропоновані принципи сприятимуть на практиці більш ефективному використанню управлінського обліку як основного інформаційного джерела для менеджменту в процесі управління суб'єктами господарювання.

Література

1. Білоусова І.А. Управлінський облік в системі бухгалтерського обліку [Текст] / І.А. Білоусова // Вісник. – Житомир. – 2000. – № 12. – С. 62.
2. Бородкін О. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік: концепція і організація [Текст] / О. Бородкін // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – № 2. – С. 45–53.
3. Бутинець Ф.Ф. Управлінський облік: зміст, значення, перспективи розвитку [Текст] / Ф.Ф. Бутинець // Вісник. – Житомир. – 1998. – №8. – С. 4.
4. Голов С.Ф. Фінансовий і управлінський облік. [Текст] / С.Ф. Голов, В.І. Єфименко – К.: Лібра, 1996. – 546 с.
5. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет [Текст]. : пер. с англ./ под ред. С.А. Табалиной – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997. – 560 с.
6. Сопко В. Бухгалтерський облік. навч. посібник. / В. Сопко. – К.: КНЕУ, 1998.
7. Карпова Т.П. Управленческий учет [Текст] : учебник для вузов / Т.П. Карпова. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 350 с.
8. Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж. Бухгалтерский учет: управленческий аспект [Текст]: Пер с англ. / под ред. Я.В. Соколова – М.: Финансы и статистика, 2002. – 416 с.
9. Чумаченко М.Г. Розвиток управлінського обліку [Текст] / М.Г. Чумаченко // Бухгалтерський облік і аудит– 1998. – № 10. – С. 2-9.
10. Энтони Р. Учет: ситуации и примеры [Текст] / Р. Энтони, Дж. Рис. – М., 1993.
11. Чернеченський Л.М. Управлінський облік на підприємствах харчової промисловості [Текст]: навч. посібник / Л.М. Чернеченський, Г.Г. Осадча – К, 2005. – 364 с.
12. Нападівська Л.В. Базові принципи управлінського обліку [Текст] / Л.В. Нападівська // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 1 (139). – С. 173-181.
13. Чая В.Т., Золотухина А.Д. Теоретические основы управленческого учета [Текст] // Аудит и финансовый анализ. – 2008. – №6. – С. 1–14.
14. Красова О.С. Управленческий учет в США. Тематический выпуск журнала «Горячая линия Бухгалтера» [Текст] / О. С. Красова. – М.: ООО «Журнал «Горячая линия бухгалтера», 2006. – 168 с.
15. Global Management Accounting Principles [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cgma.org/content/dam/cgma/resources/reports/downloadabledocuments/global-management-accounting->

principles.pdf

16. Фаріон І.Д. Управлінський облік [Текст]: підруч. / І.Д. Фаріон, Т.М. Писаренко. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 792.

17. Appelbaum, D., Kogan, A., Vasarhelyi, M., & Yan, Z. (2017). Impact of business analytics and enterprise systems on managerial accounting. *International Journal of Accounting Information Systems*, 25, 29–44. doi:10.1016/j.accinf.2017.03.003.

18. Butler, S. A., & Ghosh, D. (2015). Individual differences in managerial accounting judgments and decision making. *The British Accounting Review*, 47(1), 33–45. doi:10.1016/j.bar.2014.09.002

19. Sprinkle, G. B. (2003). Perspectives on experimental research in managerial accounting. *Accounting, Organizations and Society*, 28(2-3), 287–318. doi:10.1016/s0361-3682(01)00058-7

References

1. Bilousova, I.A. (2000). Upravlinskyi oblik v systemi bukhalterskoho obliku. *Visnyk. Zhytomyr*, 12, 62.
2. Borodkin, O. (2002). Vnutrishnohospodarskyi (upravliskyi) oblik. *Bukhalterskyi oblik i audyt*, 2, 45-53.
3. Butynets, F. F. (1998). Upravliskyi oblik: zmist, znachennia, perspektyvy rozvytku. *Visnyk. Zhytomyr*, 8, 4.
4. Holov, S. F. & Yefimenko, V. I. (1996). *Finansovy i upravliskyi oblik*. Kyiv: Libra.
5. Druri, K. (1997). *Vvedeniye v upravlencheskii uhcet*. Moskva: Audit YuNITI.
6. Sopko, V. (1998). *Bukhgalterskii oblik*. Kyiv: KNEU.
7. Karpova, T. P. (1998). *Upravlencheskii uhcet*. Moskva: Audit YuNITI.
8. Horngren, Ch. T. & Foster Dzh. (2002). *Bukhalterskii uhcet: upravlencheskii aspect*. Moskva: Finansy i statistika.
9. Chumachenko, M. G. (1998). Rozvytok upravlinskogo obliku. *Bukhgalterskii oblik i audyt*, 10, 2-9.
10. Entoni, R. (1993). *Uchet: situatsyi i primery*. Moskva.
11. Chernencheskii, L. M. & Osadcha, H. H. (2005). *Upravliskii oblik na pidpryemstvakh kharchovoi promyslovosti*. Kyiv.
12. Napadovska, L.V. (2013). Bazovi pryntsypy upravliskoho obliku. *Aktualni problemy ekonomiky*, 1, 173-181.
13. Chaya, V. T. & Zolotuchina, A. D. (2008). Teoreticheskie osnovy upravlencheskoho uhceta. *Audit i finansovyi analiz*, 6, 1-14.
14. Krasova, O.S. (2006). Upravlencheskii uhcet v SSHA. *Horiachaia liniya buhgaltera*. Moskva: Horiachaia liniya buhgaltera.

15. *Global Management Accounting Principles* Available at: <https://www.cgma.org/content/dam/cgma/resources/reports/downloadabledocuments/global-management-accounting-principles.pdf>

16. Farion, I. D. & Pysarenko T. M. (2012). *Upravlinskii oblik*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury.

17. Appelbaum, D., Kogan, A., Vasarhelyi, M., & Yan, Z. (2017). Impact of business analytics and enterprise systems on managerial accounting. *International Journal of Accounting Information Systems*, 25, 29–44. doi:10.1016/j.accinf.2017.03.003

18. Butler, S. A., & Ghosh, D. (2015). Individual differences in managerial accounting judgments and decision making. *The British Accounting Review*, 47(1), 33–45. doi:10.1016/j.bar.2014.09.002

19. Sprinkle, G. B. (2003). Perspectives on experimental research in managerial accounting. *Accounting, Organizations and Society*, 28(2-3), 287–318. doi:10.1016/s0361-3682(01)00058-7

